

General-major
PERICA VUČETIĆ

TITO — TVORAC I KREATOR BEZBEDNOSTI I SAMOZAŠTITE

Zakovitost da se uspeh revolucije, a i svake oslobo-
dilačke borbe, može osigurati samo ako se raspolaže i or-
ganizovanim snagama za njenu odbranu i zaštitu potvrdila
je u punoj svetlosti i naše iskustvo. Drug Tito je to uvek
isticao, lično se zalagao i poklanjao punu pažnju organi-
zovanju i jačanju opštenarodne odbrane, bezbednosti i
društvene samozaštite.

Zahvaljujući stalnoj pažnji koju je drug Tito pokla-
njao bezbednosti i samozaštiti, njegovoj kreativnosti i vi-
zionarstvu, Jugoslavija danas ima dobro postavljen sistem
bezbednosti na osnovama društvene samozaštite, koji je
osposobljen da se suprotstavi svim pokušajima ugrožava-
nja bezbednosti od spoljnih i unutrašnjih neprijatelja. To
je sasvim originalan, duboko revolucionaran sistem, koji
nema nijedna zemlja u svetu. To je naš odgovor kako na
bezbednost gleda, kako je organizuje i sprovodi socijali-
stičko samoupravno društvo.

Naš sistem bezbednosti, koji smo danas izgradili i
koji još dograđujemo na osnovama društvene samozaštite,
u suštini je dalja razrada, prilagođavanje i dograđivanje
bezbednosti na onim principima koje je kreirao i postavio
drug Tito još u predratnom periodu, tačnije nakon svog

dolaska na dužnost generalnog sekretara KPJ, odnosno u toku narodnooslobodilačke borbe i naše socijalističke revolucije.

Poznata je činjenica da se KPJ u predratnom periodu borila, razvijala i jačala u dubokoj ilegalnosti, izložena stalnim progonima i pritiscima od policije, žandarmerije, vojske, obaveštajnih službi, buržoaskih partija, državnih organa i drugih struktura stare Jugoslavije i njoj prijateljski naklonjenih stranih obaveštajnih službi.

Da bi se u takvim uslovima održala i izrasla u snažnu političku organizaciju sposobnu da povede naše narode u borbu do konačne pobede, KPJ je morala bezbednosti poklanjati izvanrednu pažnju. Jedna od prvih mera nakon dolaska druga Tita na čelo Partije, bila je otkrivanje i odstranjivanje ubačenih agenata, provokatora, špijuna i frakcionaša iz redova Partije, posebno iz njenog rukovodstva. Studirajući dela klasika marksizma, iskustva Pariske komune i oktobarske revolucije, Lenjinovu praksu iz dana političke i revolucionarne borbe, kao i teorijska i naučna saznanja o radu policije i obaveštajne službe, drug Tito je odmah uvideo i pravilno ocenio da se bezbednost Partije može osigurati samo postavljanjem bezbednosne funkcije na najširoj osnovi, kao jedne od najznačajnije aktivnosti svakog člana Partije i njenih rukovodstava. Uporno i strpljivo drug Tito je stvarao svest i naviku kod komunista da stalno vode računa o budnosti i konspiraciji, koja je postala svakodnevna briga članstva i koja je smatrana komponentom ideološko-političkog rada. Prekršaj budnosti tretiran je kao teži prekršaj partijske discipline, a funkcija bezbednosti kao elemenat ocene zrelosti, partijnosti, odgovornosti i ukupnih moralno-političkih kvaliteta njenih nosilaca.*

* Drug Tito je ličnim primerom pokazivao kako u praksi treba primenjivati budnost i konspiraciju, tako da je u najtežim ilegalnim uslovima obezbedio sebi pokretljivost, punu idejno-političku aktivnost i efikasnost u rukovođenju. Poznato je da su sve fašističke obaveštajne službe u toku rata skoro tri godine utvrđivale ko se krije pod imenom Tito.

Isto tako je veoma karakterističan primer dobre primene mera bezbednosti i pravila konspiracije kako je drug Tito organizovao Petu zemaljsku konferenciju KPJ, koja je 1940. godine održana u neposrednoj blizini Zagreba, a 110 ljudi je tu boravilo više dana, a da policija ništa o tome nije saznala.

Sem toga, partijske organizacije, njihova rukovodstva i članstvo bili su stalno zaduženi da prate namere i akcije neprijatelja koje on planira i preduzima protiv KPJ. Prodirući u sve strukture društva, Partija je osvajala sve šire pozicije, uključujući i one u vojsci i policiji, radi čega je pravovremeno obaveštavana o akcijama koje su protiv nje pripremane i bila u mogućnosti da preduzme mere suprotstavljanja.

Iskustva iz predratnog revolucionarnog rada KPJ uopšte, a posebno u vezi sa funkcijom i merama bezbednosti i samozaštite, umnogome su koristila Partiji za pripremu i početak oružane revolucije 1941. godine.

Orijentišući se od početka na revolucionarni karakter oružane borbe, na partijske organizacije i rukovodstva kao embrione revolucionarnih oružanih snaga, drug Tito je ujedno stvarao i specifičan, revolucionarni sistem bezbednosti i samozaštite. U ovaj sistem najpre je uključena cela KPJ, sve njene organizacije, rukovodstva i članstvo. Narastanjem pokreta, partizanskih četa, odreda i brigada, ovaj sistem se i dalje razvijao i jačao. No, ključna rešenja iz domena funkcije bezbednosti su ostala na onim istim principima koje je Partija već usvojila i proverila: masovnost, budnost, odgovornost svih faktora, a posebno članstva KPJ i SKOJ-a, svakog borca, komandira, komandanta i političkog komesara, stalna veza teren-vojska i prodor u neprijateljske redove i sredine. Sada se borba protiv petokolonaša, domaćih izdajnika i strane agenture, i prikupljanje obaveštajnih podataka o njima uzdižu na nivo najvažnijih zadataka.

To su koreni samozaštite, činjenje svakog pojedinca odgovornim najpre za svoju bezbednost, za bezbednost svoje jedinice, terena, jednom rečju fronta i pozadine.

Kako se narodnooslobodilački pokret razvijao, usložavali su se bezbednosni problemi i pojavila se potreba, već krajem 1941. godine, za stvaranje posebnih obaveštajno-bezbednosnih organa. Brojna istorijska dokumenta pokazuju da se i organizacija bezbednosti stvarala pod stalnim rukovodstvom i neposrednom brigom CK KPJ, Vrhovnog štaba i druga Tita, koji je lično bdio nad njenim razvojem i svojim naredbama i uputstvima trasirao njeno razvija-

nje u skladu sa ciljevima i zadacima naše revolucije. Pri tome je značajnu ulogu poklanjao i angažovanju glavnih štabova i centralnih komiteta republika i pokrajina, odnosno nižih rukovodstava, koje su u vezi s tim imale punu samoinicijativu i same tražile i pronalazile najpodesnije organizacijske forme.

Stvaranje OZNE kao jedinstvene kontraobaveštajne službe, maja 1944. godine, bio je samo završni čin već razvijenih i oformljenih bezbednosnih organa. Narodno-oslobodilački pokret se pripremao za potpuno preuzimanje vlasti u oslobođenoj zemlji, očuvanjem njenog revolucionarnog i klasnog karaktera, za definitivni obračun sa ostacima okupatora, kvislinga i domaćih izdajnika. S tim ciljem, pored OZNE, stvoren je i KNOJ, kao posebna formacija za izvršavanje ovih zadataka i posebno i originalno rešenje u datoj situaciji.

U završnim operacijama za oslobođenje zemlje OZNA i KNOJ su imali značajnu ulogu.

U posleratnom periodu, nakon oslobođenja i obnove zemlje, potreba za jačanjem bezbednosti i samozaštite nije prestajala. Obračun sa ostacima kvislinga i bandi, buržoaskih partija, zapadnih agentura, Informbiroom, anarho-liberalizmom, birokratsko-etatističkim snagama i raznim oblicima neprijateljskog delovanja iz arsenala »specijalnog rata«, zahtevali su nove napore, kreativnost i vizionarstvo, nova konkretna rešenja za dogradnju celovitog sistema bezbednosti, koji odgovara uslovima savremenog, modernog socijalističkog samoupravnog društva. Nakon Brionskog plenuma, a posebno posle XXI sednice Predsedništva CK SKJ i Pisma druga Tita, počela je još intenzivnija razrada i dogradnja sistema bezbednosti i samozaštite, pri čemu se polazilo od postavki druga Tita, što je još ranije verifikovao i Brionski plenum CK SKJ — da bezbednost našeg samoupravnog društva mora biti stvar njegovih javnih institucija, a služba bezbednosti treba da se bori protiv spoljne opasnosti i klasnog neprijatelja. Borba protiv svih oblika neprijateljskog delovanja obaveza je i zadatak celog društva, svih elemenata našeg političkog sistema. I ovde se vidi i oseća reč druga Tita, njegov koncept bezbednosti za koji se zalagao u predrat-

nom periodu i za vreme revolucije, naravno dograđen, osavremenjen i efikasan. U zaključcima X kongresa i novom Ustavu — društvena samozaštita je postala osnova naše bezbednosti. Nju sačinjavaju sve one aktivnosti, postupci i mere koje organizovano preduzimaju svi radni ljudi i građani, organizacije udruženog rada, društveno-političke zajednice i njihovi organi, kao i posebne stručne službe bezbednosti. To znači da je bezbednost postavljena na najširu osnovu, da ona ne obuhvata samo mere i aktivnosti društvenih organa i službi, već i svesnu, idejno-političku, stvaralačku i kreativnu aktivnost više hiljada subjekata, svih onih kojima na srcu leže interesi ove zemlje i njenog socijalističkog društvenog uređenja.

Društvena samozaštita je već postala stvarnost, sistem koji deluje, jača i postaje sve efikasniji, sa dubokim korijenima u našem društvu i njegovim oružanim snagama.

Još jednom se pokazala i u praksi potvrdila sva dubina Titovih misli i ideja, njegova poruka da smo sa osloncem na naše radne ljude toliko jaki da našu bezbednost niko neće moći dovesti u pitanje.

